
TORAH READING FOR FAST DAYS - HEBREW

R' Yair Lichtman

FEBRUARY 5, 2024
YU TORAH MITZION KOLLEL
פרשת משפטים תשפ"ד

THE SUGYA

(1) MEGILLAH 22A-B

זה הכלל כל שיש בו מוסף וכו'. איבעיא להו תענית צבור בכמה ראש חדש ומועד דאיכא קרבן מוסף ארבעה אבל הכא דליכא קרבן מוסף לא או דלמא הכא נמי איכא מוסף תפלה.

ת"ש בראשי חודשים ובחולו של מועד קורין ארבעה הא בתענית צבור ג' אימא רישא בשני ובחמישי ובשבת במנחה קורין ג' הא תענית צבור ארבעה אלא מהא ליכא למישמע מינה.

ת"ש דרב איקלע לבבל בתענית צבור קם קרא בסיפרא פתח בריך חתים ולא בריך נפול כולי עלמא אאנפייהו ורב לא נפל על אפיה.

מכדי רב בישראל קרא מאי טעמא חתם ולא בריך לאו משום דבעי למיקרי אחרינא בתריה.

לא רב בכהני קרא דהא רב הונא קרי בכהני.

בשלמא רב הונא קרי בכהני דהא אפילו רב אמי ורב אסי דכהני חשיבי דארעא ישראל מיכף כייפו ליה לרב הונא אלא רב הא איכא שמואל דכהנא הוה ודבר עליה.

שמואל נמי מיכף הוה כייף ליה לרב ורב הוא דעבד ליה כבוד וכי עביד ליה בפניו שלא בפניו לא עביד ליה.

הכי נמי מסתברא דרב בכהני קרא דאי סלקא דעתך בישראל קרא לפניה מאי טעמא בריך לאחר תקנה.

אי הכי לאחריה נמי לברריך שאני היכא דיתבי רב דמיעל עיילי מיפק לא נפקי.

WHAT IS THE TEFILLAH ON FAST DAYS?

(2) RASHI MEGILLAH 22A

מוסף – פסקא תפלת ענגו ברכה יתירא.

ACCORDING TO RASHI, WHAT EXTRA TEFILLAH IS THE GEMARA REFERRING TO?

(3) RAMBAN TAANIT 15A

ובמסכת מגילה מבעיא להו בגמרא ת"צ בכמה משום דאית ביה מוסף תפלה, כלומר שמתפללין בו נעילה דהיא כעין תפלת מוסף דר"ח...

ACCORDING TO RAMBAN, WHAT EXTRA TEFILLAH IS THE GEMARA REFERRING TO?
FOR BOTH RASHI AND RAMBAN, WHY SHOULD THIS ADDITIONAL TEFILLAH IMPACT THE
NUMBER OF ALIYOT ON A FAST DAY?

WHAT SECTION IS READ ON A FAST DAY?

(4) (MISHNAH ON) MEGILLAH 30B-31A

בתעניות וקלות אין מפסיקין בקלות אלא אחד קורא את כולן.

(5) RASHI MEGILLAH 31A

ברכות וקלות – דאם בחקותי להודיע שעל עסקי החטא באה פורענות לעולם ויחזרו בתשובה וינצלו מצרה שהן מתענין עליה.

WHAT SECTION DOES THE MISHNA SAY TO READ ON A FAST DAY? WHAT EXPLANATION DOES
RASHI PROVIDE FOR THIS SELECTION?
DOES THIS MATCH OUR PRACTICE? (FEEL FREE TO CHECK A SIDDIR OR CHUMASH)

(6) MASECHET SOFRIM 17:7

ובתעניות של ט' באב וז' אחרונות של עצירת [גשמים] ברכות וקלות אבל תעניות אחרות ויחל משה ומפטי' (ישעיה נה) דרשו
ה' ויש אומרים שאין מפטירין נהגו בו העם

ACCORDING TO MASECHET SOFRIM, WHAT SHOULD BE READ ON A PUBLIC FAST DAY? WHY?
WHAT KINDS OF FASTS WAS THE AFOREMENTIONED MISHNA DISCUSSING?

(7) INFORMATION ABOUT MASECHET SOFRIM (CREDIT: SEFARIA)

Tractate Soferim ("Scribes") is one of the minor tractates, or works written in the style of the Mishnah on topics for which there is no specific tractate in the Mishnah or Talmud. It was likely compiled in the eighth century in Israel, though certain segments are of earlier origin. It discusses the process of writing Torah scrolls, the spelling of biblical words, and the public reading of biblical texts. It ends with two chapters on the rabbinic holidays of Chanukah and Purim. Many medieval legal authorities considered the tractate to be a reliable source of law.

HOW DOES KRIAT HA-TORAH CONTRIBUTE TO THE FAST DAY?

(8) RAMBAM TA'ANIYOT 5:1

יש שם ימים שכל ישראל מתעניין בהם מפני הצרות שאירעו בהם, כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי התשובה, ויהיה זה זיכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה, עד שגרם להם ולנו אותן הצרות. שבזכרון דברים אלו נשוב להיטיב, שנאמר "והתודו את עונם ואת עון אבותם" וכו' (ויקרא כ"ו:מ):

ACCORDING TO RAMBAM, WHAT IS THE ESSENCE OF A FAST DAY?

(9) SHIUREI HA-RAV, TISHA B'AV 32, P. 67

ונראה דמה"ט מסתבר שאין לומר קדיש בתענית **ציבור** בין קרה"ת לקריאת ההפטרה, שהרי עיקר הטעם שקוראים **ויחל במנחה של תענית ציבור** הוא מפני שיש בה הי"ג מדות שהם עיקר ענין סליחות, ועי"ז אנו עומדים בתפילת **תענית** מתוך סליחות. אבל אם נאמר קדיש בין קרה"ת לקריאת ההפטרה, ממילא יתבטל הצירוף בין התפילה לבין קרה"ת, ולא יהא נחשב כעמידה בתפילה מתוך סליחות.

HOW DOES RAV SOLOVEITCHIK EXPLAIN THE CHOICE OF TORAH READING FOR FAST DAYS?

(10) NECHEMYAH 9:1-3

(א) ויביום עשרים וארבעה להחדש הנה נאספו בני ישראל בצום ובשקים ואדמה עליהם. (ב) ויבדלו זרע ישראל מפל בני נכר ויעמדו ויתנדו על חטאתיהם ועונות אבותיהם. (ג) ויקומו על עמדם ויקראו בספר תורת י"י אלהיהם רבעית היום ורבעית מתנדים ומשמתחים לי"י אלהיהם.

THESE PESUKIM DESCRIBE A TESHUVA MOVEMENT LED BY NECHEMYAH. WHAT BEHAVIORS WERE INCLUDED IN THIS MOVEMENT? ARE ANY OF THEM NOTABLE?

(11) SHIURIM L'ZECHEH ABBA MARI Z"L V. 1 PP. 165

יש להרחיב את היסוד שניתחנו ביחס לקה"ת בשבת ויום טוב מדין וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל. שורש הדברים הוא, כי ע"י פעולת תלמוד תורה אדם יוצא לא רק ידי קיום חובתו הקשורה במצות ושננתם, אלא גם ידי חובת מצוות אחרות התלויות ביום קבוע. כמו מצות שביתה בשבת או שמחה

WHAT IS RAV SOLOVEITCHIK'S THESIS ABOUT TORAH READING IN GENERAL?

(12) SHIURIM L'ZECHEH ABBA MARI Z"L V. 1 PP. 166

תשובה, פירושה חרטה קבלה ואמירת וידוי; ואנו מקפידים על דברים אלה בתעניות. מ"מ נראה שקיום התענית אינו מצטמצם לבדיקת עבירות ואמירת תחנונים, וידוי וסליחות, אלא מחייב הוא גם קריאת התורה כחלק מתהליך התשובה. מה אנו קוראים בתענית? ברכות וקללות או פרשת ויחל, הבאות לבטא את נימת התשובה שביום. עיין בנחמיה, ריש פרק ט': "וביום עשרים

HOW DOES RAV SOLOVEITCHIK APPLY HIS THESIS TO FAST DAYS?

(13) MEGILLAH 22B

תניא חל להיות בשני ובחמישי קורין ג' ומפטיר אחד בשלישי וברביעי קורא אחד ומפטיר אחד רבי יוסי אומר לעולם קורין ג' ומפטיר אחד.

WHAT IS THE DEBATE IN THIS BERAITA? WHICH VIEW IS MOST SURPRISING TO YOU?
CAN YOU THINK OF AN EXPLANATION FOR THAT OPINION?

(14) R' MOSHE TARAGIN, "TORAH READING AT MINCHA ON FAST DAYS,"
VBM

קריאת התורה בתענית... משמשת כזרז בתהליך התשובה. והנה, נראה שלקריאת ההפטרה יש משמעות רבה יותר להשגת מטרה זו: שלא כקריאה בתורה, המספרת על החטאים הקדומים של עם ישראל ועל התשובה עליהם, עוסקת ההפטרה בנביא - "דרשו ה' בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב!" - בדרבון ובהמרצה לעשיית תשובה (שהם, למעשה, מן המאפיינים המרכזיים של דברי

הנביאים בכלל). אפשר אפוא שלדעת תנא קמא הקריאה העיקרית היא הקריאה בנביא והקריאה בתורה אינה אלא הקדמה לה - בהתאם להלכה שלקריאה מן הנביאים חייבת לקדום קריאה בתורה (עיין מגילה כג ע"א) - ועל כן די בקרוא אחד.

HOW DOES R' TARAGIN (SUMMARIZING THE VIEW OF R' SOLOVEITCHIK) EXPLAIN WHY THE VIEW THAT YOU ONLY NEED ONE ALIYAH FOR FAST DAY TORAH READING?

KRIAT HA-TORAH AT MINCHA

(15) EZRA 9:1-5

(א) וככלות אלה נגשו אלי השורים לאמר לא נבדלו העם ישראל והכננים והלויים מעמי הארצות כתעבתיהם לפני עניי החתי הפרזי היבוסים העמני המאבי המצרי והאמרי. (ב) כי נשאנו מבנתיהם להם ולבניהם והתערבו זרע הקדש בעמי הארצות ויד השורים והסגנים היתה במעל הנה ראשונה. (ג) וכשמעי את הדבר הנה קרעתי את בגדי ומעילי נאמרטה משער ראשי וזקני נאשבה משומם. (ד) נאלי אספו פל חרד בדברי אלהי ישראל על מעל הגולה ואני יושב משומם עד למנחת הערב. (ה) ובמנחת הערב קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ומעילי נאקרעה על ברכי נאפרשה כפי אל יי אלהי.

WHAT DOES THIS STORY OF EZRA'S TESHUVA INDICATE ABOUT THE TIME OF MINCHA ON A DAY OF TESHUVA?

(16) MEGILLAH 30B

ובתעניות... היכי עבדינן אמר אביי מצפרא לפלגיה דיומא מעיינינן במילי דמתא מפלגיה דיומא לפניא ריבעא דיומא קרא ומפטרי וריבעא דיומא בעו רחמי שנאמר {נחמיה ט':ג'} ויקראו בספר תורת ה' אלהיהם רביעית היום ורביעית (היום) מתוודים ומשתחוים.

HOW DOES THE GEMARA EXPLAIN THE ALLOCATION OF TIME ON A FAST DAY? WHAT DOES THAT INDICATE ABOUT THE UNIQUE NATURE OF MINCHA-TIME?

CAN SOMEONE WHO ISN'T FASTING GET AN ALIYAH?

(17) SHU" T R' AKIVA EIGER, MAHADURA KAMMA 24

נסתפקתי ועובדא הוי, במי שהיה מוטל על ערס דוי בסכנת מות, והרופא צוה לו לאכול ביה"כ, = ביום הכפורים = והיו מתפללים בחדרו וקראו אותו לתורה ולא נסתפקתי בזה וצויתיו לעלות, כי בפשוטו הקריאה ביה"כ מחמת קדושת היום, כמו בשאר יום טוב ושבת וא"כ גם מי שאינו מתענה יכול לעלות, ואך היה רוצים לקרות אותו גם במנחה ובזה נסתפקתי, אם קריאת התורה במנחה הוי משום תענית אלא דבשאר תענית קוראים ויחל וביה"כ קוראים בפ' עריות וא"כ אינו מתענה א"י לעלות, או דגם קריאה זו מחמת קדושת היום, לקרות גם במנחה כמו בשבת ויכול גם אינו מתענה לעלות וצ"ע לדינא.

WHAT CASE IS R' AKIVA EIGER DISCUSSING? WHAT IS HE UNSURE ABOUT?
WHAT DOES HE SAY ABOUT A PERSON WHO ISN'T FASTING GETTING AN ALIYAH ON A
REGULAR FAST DAY?

(18) SHU" T CHATAM SOFER OC 1:157

ביום ט"ב תקע"א החליתי והוצרכתי לשתות בעו"ה והרהרתי בדעתי אם ישאלוני התלמידים המתפללים בבהמ"ד שבביתי האם יקראוני להעלות אותי לס"ת למנחה בקריאת ויחל מה אשיב להם. ונ"ל פשוט דיכולתי לעלות לתורה לקרות ויחל כמו שאר כל אדם, דהנה דין זה דמי שאינו מתענה לא יעלה לתורה לא נמצא מפורש בשום מקום, ואדרכא מסברא נותן הדעת שיכול כל אדם לעלות ולקרות ולברך על חיוב הצבור...

WHAT DOES CHATAM SOFER HOLD ABOUT SOMEONE WHO ISN'T FASTING GETTING AN ALIYAH
ON A FAST DAY?

WHAT DO YOU THINK THIS DEBATE BETWEEN CHATAM SOFET AND R' AKIVA EIGER IS ABOUT?

FURTHER READING

(19) PRI MEGADIM, ESHEL AVRAHAM, OC HAKDAMAH 135

ובתענית שקורין, הוא מתקנת הגמרא

<https://etzion.org.il/he/talmud/studies-gemara/talmudic-methodology/%D7%A7%D7%A8%D7%99%D7%90%D7%AA-%D7%94%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%94-%D7%91%D7%9E%D7%A0%D7%97%D7%94-%D7%A9%D7%9C-%D7%AA%D7%A2%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA>

<https://www.etzion.org.il/en/halakha/orach-chaim/holidays/laws-fasts-prayers-fast-days>

<https://olamot.net/shiurim/%D7%A7%D7%A8%D7%99%D7%90%D7%AA-%D7%94%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%94-%D7%91%D7%AA%D7%A2%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA-%D7%95%D7%91%D7%AA%D7%A9%D7%A2%D7%94-%D7%91%D7%90%D7%91/>

<https://olamot.net/shiurim/%D7%AA%D7%A4%D7%99%D7%9C%D7%94-%D7%95%D7%A7%D7%A8%D7%99%D7%90%D7%AA-%D7%94%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%94-%D7%91%D7%AA%D7%A2%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA/>

<https://www.yutorah.org/sidebar/lecturedata/982674/Krias-HaTorah-on-Fast-Days>

Shiurei Ha-Rav, Tisha B'Av 20, 32

OUTLINE

Goal: Students will be familiar with some of the issues associated with the Berachot before and after Torah reading.

Outline: